Јазычы вә Һәјат

Охучулар билирми ки...

КӨРПҮ саланлар чох үрәкләндирилиб-ишләјирдиләр. Јер әзәли машынлар сәси тракторларын гуруултусунда гарышыб дағларын синәсиндә гәрибә бир әкс-сәда јарадырды. Чаван екскаваторчу өз нәнә машынына дал дәрәнин јамаһында сахлајараг дағын синәсини сөкүб-төкүрдү. Бу кәнчин чевик һәрәкәтләринә бахдығча адама елә көлирди ки, о, ашағыда, дағын дибиндән гыжылты илә ахан чошгун чајы тәкә чиловламаг истәјир.

Чај исә кәнч екскаваторчунун әсаратиндән һиддәтләнир, онун полад көләриндән чан гуртармаг үчүн ағзындан көпүк дашa-дашa баш алыб үзәглара кетмәјә тәләсирди.

Нечә күндән бәри көрпү саланлары ишини мүшаһидә едән орта јашлы, сачларына дән дүшмүш бир адам индә дә екскаваторун бөјрүндә дајаныб ону ишләдән кәнчин зирәклијинә бахырды. Күнортадан сонра чаван екскаваторчу ишинә бир аз ара верди, һоппаныб кабинәдән јерә дүшдү. Мешин әлчәкләринә бир тәрәфә туллајараг папирос јандырды. Бајагдан онун ишинә тамаша едән адам:

— Ел оғлу, јаман тәләсирсән!—дејә дилләнди. Екскаваторчунун чиддди үзүндә мәһрибан бир ифадә көрүндү:

— Тәләсмијим нејләјим, ај гардаш! Бах, о өрүшләри көрүрсәнми?—дејә әли илә гарлы дағларын синәсиндә јам-јашыл көрүнән јерләрә ишарә етди—һамысы бизим колхозларын отлагларыдыр. Амма нә едәсән ки, бу залым чај әждаһа кими габағымызы кәсибдир. Инди гардаш, тәләсирик ки, тез гуртарағ. Ахы, бу колхозумузун ирәлиләјиш көрпүсү олачағдыр.

— Бәли, бәли тәләсмәк лазымдыр! — дејә архадан бир сәс еишидилди. Онлар дөнүб баханда нәзик бығлы, рәнкәрәнк галстук бағламыш бир адамы башларынын үстүндә көрдүләр. О, күлүмсәјәрәк екскаваторчуја деди:

— Еладир ки, вар, көрпү нә гәдәр тез гуртарса мән дә бир о гәдәр тез Бакыја гајыдарам.

Екскаваторчунун бајагдан мәһрибан көрүнән үзү тутулду:

— Бизим мүһәндисимиздир. О да көрпүнүн тез гуртармасына тәләсир. Өзү дә чалышыр ки, бизим көрпүнүн васитәсилә назирликдәки бөјүк гуллуғлардан биринә көрпү салсын.

Јәгин ки, нә көрпүнү тез гуруб дөғма колхозларына јардым етмәк үчүн Фәрһад кими дағлара синә көрән кәнч екскаваторчу, нә дә бу көрпүдән өз шәхси мәнафеји үчүн истифадә етмәјә чалышан гуллуғбаз мүһәндис о заман сөһбәт едиклари бу төвәзөкар вә сәмими адамын јазычы Илјас Әфәндијев олдуғуну билмәмишдиләр. Јәгин ки, бу јахынларда «Көрпү саланлар» повестини марагла мүталәә едәчәк охучуларымыз да Илјас Әфәндијевин ону јухарыда көстәрдијимиз ади, садә һәјат һадисәләриндән өвәдә каләрәк, јаздығыны хәјалларына кәтирмәјәчәкләр. Лакин бу беләдир. Әлбәттә бүтүн тезләри илә дөғма халгымыза, онун бөјүк гурулуғуна пафосдна бағлы олан јазычы Илјас Әфәндијев ади һәјат һадисәләриндә дәрин мә'наларын арајан, сосиалист варлығымызын көзәл, ишыглы чәһәтләрини шаирә бир гәләмлә тәсвир етмәји бачаран көркәмли сәнәткарларымыздандыр.

Илјасын бир јазычы кими хошбәхтлији ондадыр ки, јарадычылығынын илк вахтларындан о, нә һадисәләрин, нә дә инсан характерләринин тәсвириндә харичи тә'сирә ујмамышдыр. Илјас психолоҗи һалларын мүбаризәсинә, дахили тоггушмалара даһа чох диггәт јетирмишдир ки, бунун да нәтичәсиндә охучунун узун заман ујуда билмәјәчәји биткин, реал әсәрләр јаратмаға наил олмушдур. Совет адамларынын нәчиб кејфијјәтләринә дәрин инам бәсләјән јазыны онлары тәсвир етмәк үчүн јени, ориҗинал формалар ахтарыб тапыр. Илјасын әсәрләриндәки ичә јумор, зәриф лирика, бә'зән бир ифадә, бир һәдәф васитәсилә сурәтин характерик хүсусијјәтини ачыб көстәрмәк бачарығы охучуну һејран едир.

Мән Илјас Әфәндијевин охучуларыны тәрәфиндән чох севилән нәср вә драм әсәрләринин адыны сајмаг истәмирәм. Мән билирәм ки, охучуларымызы јазычынын индики иши вә јахынләләчәк үчүн олан планлары даһа чох марагландырыр. Илјасын артыг битмиш олдуғу «Көрпү саланлар» повестинин охучуларда көрүшүнә аз галмышдыр. О, сәрһәддә јерләшән кәндләримизин һәјатчанлы һадисәләрә әнкин һәјатыны әкс етдирән бир драм әсәринин сон шаһкарини јазыр. Дәниз нефтчиләринин әмәк рәшадәтиндән бәһс едән «Бригаданын мәһәви» повестинин дә әсас һиссәләри һазырдыр. Илјас дејир:

— Гој охучулар әзәл етмәсинләр ки, Хәзәрин чошгун суларында вәзифә башында гәһрәманчасына һәлак олан нефтчиләр бригадасы һәмишәлик мәһв олур, хејр...

Биз дә дејирик ки, хејр. Чүнки јазычынын мәһир сәнәткар гәләми, бу әгәрманлара өлмәз бир һәјат верәчәкдир. Онлар јалныз Бакы нефтчиләринин дејил, бүтүн совет охучуларынын гәлбиндә әбәди јашајачагдыр.

Нурәддин БАБАЈЕВ.

Буна Мирзојан деләрләр...

Иш вахтынын гуртармасына аз галмышды. Јығышыб кетмәк истәјирдик ки, отаға сәлигә илә кејнимиш бир адам дахил олду. Онун әлиндә картондан гајрылмыш бир нечә јарашыглы гуту варды. Бу, 173 нөмрәли мәктәбин мүәллими Маһмуд Рәһимов иди. Мүәллим гутуларын столун үстүнә гојуб, наразылыгла деди:

—Чехословакија мармеладыдыр. Дүнән Сталин рајону јеј-јинти-тичарәти идарәсинин 1 нөмрәли мағазасындан һәр гутусуна 4 манат вериб алмышам. Амма бу күн дәниз тыраһындакы бир мағазада 2 манат 50 гәпијә сатырдылар.

Ертәси күн ишә кәләндә әлиндә һәмин мармелад гутулары олан бир гадынын бизи көзләдијини көрдүк.

— Бу мармелады Низами кучәсиндәки 9 нөмрәли мағазадан алмышам, өзү дә һәр гутусуну 4 маната, мәни һәр гутуда манат јарым алдадыблар...

1 нөмрәли мағазаја кетдик. Мармелад верилән күн сатылыб гуртармыш, иш-ишдән кечмишди. Нә үчүн мармеладын 4 маната сатылдығыны сатыблардан сорушдуғда онлар дедиләр ки, «биз билмирик, кедиб шө'бә мүдири Иосиф Сквирскидән сорушун. Биздә нә тәгсир вар?».

И. Сквирски исә,—мүдир биләр, мәнә белә дејибләр, белә дә сәтмышам,—деди.

Мағазанын мүдири Һ. Кәримова мүраҹиәт етдик:

—Мәнә нә вар, бу фактурам, бу да гијмәтим. Јазыблар белә сат, нә ихтијарым вар, сатмајым?! Бир дә, тәкчә биз сатмамышыг ки, 9 вә 35 нөмрәли мағазаларда да һәмин мармелад бу гијмәтә сатылмышдыр.

9 нөмрәли мағазанын мүдири Р. Абдуллајија зәнк вуруб соруштуг. Көрүнүр, суалымыз ону ачмады. Ona көрә дә ағызучу чаваб верди:

— Мәнә нә вар, идарәдә дејибләр, әмр еләјибләр, биз дә әмри јеринә јетирмишик.

— Ахы, ким дејиб?

— Јә'ни ону да дејим?.. Белә Сталин рајон јеј-јинти тичарәти идарәси план шө'бәсинин рәиси Тигран Александрович Мирзојан. Киши фактура јазыб вериб, өзү дә гол чәкиб ки, гутусу 4 маната сатылмалыдыр, вәссалам!..

Мә'лум олду ки, 1 нөмрәли мағазаја 3.800 гуту, 9 нөмрәли мағазаја 1.280 гуту, 35 нөмрәли мағазаја 512 гуту мармелад көндәрилмиш, әлүстү дә сатылыб гуртармышдыр.

Мирзојаны тапдыг. Әввәлчә о, даш атыб, башыны тутду ки, елә шеј олмаз. Аччар фактлар көз габағында иди. Елә ки, 1 нөмрәли мағазаја јазылмыш 11 нөмрәли фактураның вә бунун әсасында верилмиш 21391 нөмрәли һесабат вә јазылмыш, 35 нөмрәли мағазаја јазылмыш 100052 нөмрәли, 9 нөмрәли мағазаја јазылмыш 100054 нөмрәли фактураларын адыны чәкдик, Мирзојан дурухду. Кағызлары сағасола вәрәгләјиб, хејли фикрә кетди, сонра исә:

— Аһа, јадыма дүшдү. Белә бир шеј олуб, сәһв еләмишик,—деди.—Амма нә ејби вар, пулун артығыны кечирәрик дөвләт будчәсинә, гуртарыб кедәр.

— 1 нөмрәли мағазада мармеладын гијмәтинин сәһв олдуғуну мал сатыландан бир-ики күн сонра билмишдинмә, еләми? —дејә Тигран Александровичдән соруштуг.

— Бәли, бәли,—дејә о, дәрһал чаваб верди.

— Елә исә бәс нә үчүн бир һәфтә сонра 9 вә 35 нөмрәли мағазалара һәмин малын фактурасыны јазаркән бу сәһви дүзәлтмәдинмә?

Мирзојан бу дәфә:

— Үмумијјәтлә һәмин күн идарәмизин директор муавини Зиба Һәсәнова јаҳәр верди, —дејә өзүнү тәмиз чыхармаға чалышды.

Бу вахт јашлы бир киши бизи көзләјирмиш кими:

— Наһаг јерә әзијјәт чәкмәјин,—деди.—Буна Мирзојан дејәрләр. Билдијини еләјир, мағаза мүдирләринин башына өстәдији ојуну ачыр. Вај о күнә ки, бир мағаза мүдириндән ачығы кәлсин...

Кишинин дүз, ја әјри дедијини билмәдик. Амма Мирзојанла данышмағын фајдасыз олдуғуну көрдүк. Идарәнин директору Әлизадә јолдаш кабинетдә олмадығындан муавини З. Һәсәнованы мүраҹиәт етдик. Лакин бу сөһбәтләр һеч олун һалына да тәфавут еләмәди. Һәлә бизи дојунча данлады да:

— Нә бөјүк иш олуб!—деди. —Чамааты һесабда чәми-чумлатәнә он мин манат алдатмышыг. Һеч бунунла көшгүл олуб, вахт итирмәји дәјәрми?!

Хүласә, бурада бизә башга сөзләр дә дедиләр. Амма ону демәдиләр ки, нә үчүн февралын 12-дә 1 нөмрәли мағазада, 18-дә 9 вә 35 нөмрәли мағазаларда сатылмыш мармеладдан көтүрүлән артыг пуллар јалныз редаксија ишә гарышандан тәгрибән бир ај сонра, јә'ни мартын 18-дә дөвләт будчәсинә кечирилмишдир?

Ш. АБДУЛЛАЈЕВ.

ШАУМЈАН АДЫНА ХӘСТӘХАНАДА

Шаумјан адына хәстәханада јени рәһат вә кәниш јемәхана тәшкил едилмишдир.

☆

Јени кіоск ачылмышдыр. Бурада тиббі журналы, республика, шәһәр гәзетләри вә мәркәзи гәзетләр сатылыр.

☆

Хәстәхананын һәјәтиндә 200 бәәк ағачы вә чохлу чичәк әкилмишдир. Ленин вә Сталинин һејкәлләринин әтрафында чичәклик салыныр.

☆

Доғум шө'бәси хејли кеншләндирилмишдир. Хәстәләрин консертләрә вә башга верилишләрә гулаг асмасы үчүн 700 гулаг радиосу алынмышдыр.

☆

Дахили хәстәликләр, буруншоғаз-гулаг, көрраһијјә, физики үсулларда мүаличә шө'бәләри үчүн јени мүаличә васитәләри алынмышдыр.

ҺАДИСӘ

ОҒРУЛАР ТУТУЛДУЛАР

Биләчәри гәсәбәсиндәки 4 нөмрәли дукан кечә јарылмыш вә бурадан 5.300 манатлыг мүхтәлиф сәнаје маллары апарылмышды. Оғрулары исә ким олдуғу мә'лум дејилди...

Бу һадисәдән сонра Масазыр кәндиндә јени алверчиләр көрүнмәјә башладылар. Онлар чүрбәчүр парчадар сатырдылар. Кәнд зәһмәткешләри милис ишчиләринин кәмәји илә оғрулары тутдулар. Һеч бирләрдә ишләмәјән С. Низел вә Д. Лысенко 4 нөмрәли дуканы јардыгларына бојуларына алдылар. Оғурланмыш маллар дукана гајтарылды.

С. Низел вә Д. Лысенко совет-адамына јарашмаҗан өз һәрәкәтләри үчүн јахын күнләрдә Киров рајон халг мәһкәмәси гаршысында чаваб верәчәкләр.

Редаксијаја МӘКТУБЛАР

ВАХТЫНДА ОХУЈА БИЛМИРИК

Педагожи Дилләр Институту бир ил олар ки, јени бинаја көчмүшдүр. Көзәл вә јарашыглы олан бу бинада тәһсил алмаг үчүн һәр чүр шәраит јарадылмышдыр. Лакин тәләбәләрин журналлары вә гәзетләри вахтында алыб охуја билмәләри үчүн гајғы көстәрилмәмишдир. Институтун кирәчәјиндә кичик бир китаб киоску вардыр ки, бурада да күндәлик гәзетләр вахтлы-вахтында кәтирилмир.

С. АСЛАНОВ
Тәләбә.

— Еһтијатлы ол, јыхыларсан!

Азәрбајчан мејвә-тәрәвәз тичарәти идарәсинин 105 нөмрәли мағазасынын Чехов дөнәсиндәки 13 нөмрәли дуканы вә Басин күчәсиндәки 25 нөмрәли мағазанын әтрафы чох вахт натәмиз сахланылыр, јешик вә чәлләкләрлә долу олур.

Шәкли **М. Исмајылов** чәкмишдир.

ШӘКИЛДӘ: Әмизбәјов рајонундакы Ханлар адына колхозун габағчыл сағмачысы КӨВҺӘР БӘХТИЈАР ГЫЗЫ. Бу габағчыл сағмачы үч ај әрзиндә 12 мәнәдән 6.557 литр сүд сағмышдыр.

ТӘЗӘ МӘНЗИЛЛӘРДӘЈИК, АММА...

751-чи мәһәлләдә үч бөјүк бина јерләшир. Бу биналарда 600 нәфәрдән чох адам јашајыр. Лакин гыздырычы су борулары хараб олдуғундан бир мәнзилдән дикәринә, бир мәртәбәдән о биринә су ахыр.

Мәһәлләнин јахынлығында әрзаг маллары мағазасы вә чөрәк-тәрәвәз дуканы да ачылмамышдыр.

Бу нөгсанлар барәсиндә 9 нөмрәли тикинти-тураҗлығы идарәсинә вә әлаәдә тичарәт тәшкилатларына мүраҹиәт етмишиндә дә, һеч бир тәдбир көрүлмәмишдир.

М. БАҒЫРОВ
С. Есенјан күчәсиндәки 751-чи мәһәлләнин сакини.

ЕВ ТӘ'МИР ЕДИЛМИР

Нәримәнов проспектиндәки 535-чи мәһәлләдә олан евин дамынын үстү бәрк, күләк әсәркән учмушдур. Ики ајдан чох-дур ки, јаған јағышлар јухары мәртәбәләр јашајанларын мәнзилләринә төкүлүр. Евин тә'мири үчүн мәһәлләнин евләр идарәси мүдиринә мүраҹиәт едилмәсинә бахмајараг тәдбир көрүлмүр.

Бәһчә ИСМАЈЫЛОВА
535-чи мәһәлләнин сакини.

НӨВБӘЈӘ ДУРУРЛАР

Булаҗ рајонунда М. Ә. Сабир адына мәдәнијјәт евиндә јарадылмыш китабхана гәсәбә охучуларынын севимли јеридир. Китабхананын чохлу охучусу вардыр. Амма китабхана о гәдәр дарысгалдыр ки, китаблардан, журналлардан, гәзетләрдән истифадә етмәк үчүн охучулар нөвбәјә дururлар. Гәсәбә гәзет киоску да јохдур.

А. МӘММӘДОВ.